

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ
Навчально-науковий інститут денної освіти
Кафедра фінансів та банківської справи

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Страховання
(базовий рівень)»
на 2023-2024 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	2 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Фінанси, банківська справа та страхування»
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування/072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань	07 «Управління та адміністрування»
Ступінь вищої освіти	бакалавр

ПБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Соколова Альона Миколаївна
к.е.н., доцент
доцент кафедри фінансів та банківської справи

Контактний телефон	+38-050-168-81-03
Електронна адреса	alenaniksokolova@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://www.fin.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	https://el.puet.edu.ua/

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Оволодіння загально-теоретичними основами ведення страхової діяльності та набуття навичок практичного застосування законів, принципів та методів страхової справи в сучасних умовах господарювання
Тривалість	3 кредитів ЄКТС/90 годин (лекції 16 год., практичні заняття 20 год., самостійна робота 54 год.)
Форми та методи навчання	Лекції та практичні заняття в аудиторії та виїзні, самостійна робота поза розкладом Методи – словесні, наочні, практичні
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; доповіді з рефератами та їх обговорення; тестування; поточна модульна робота Підсумковий контроль: екзамен
Базові знання	Наявність знань з навчальних дисциплін «Вступ до фаху», «Основи фінансів», «Методика пошуку та обробки інформації у сфері фінансів»
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
<p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та</p>	<p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансовий ринок, банківська система та страхування).</p> <p>СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у</p>

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
страхування). ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем. ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку. СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації в сфері фінансів, банківської справи та страхування. СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати професійні рішення в сфері фінансів, банківської справи та страхування і брати відповідальність за них. СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку у сфері фінансів, банківської справи та страхування..

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Загально-теоретичні основи страхування		
Тема 1. Сутність, функції та роль страхування	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи	Підготувати доповіді на теми: 1. Виникнення та розвиток страхування. 2. Роль страхування в забезпеченні захисту майнових інтересів громадян. 3. Функції страхування в умовах соціально-економічного розвитку України. 4. Страхування як ринковий механізм забезпечення стабілізації економіки. 5. Перспективи розвитку страхування в ринковій економіці.
Тема 2. Класифікація страхування за різними ознаками	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота	Підготувати реферати на теми: 1. Необхідність класифікації страхування в умовах розвитку страхового бізнесу в Україні. 2. Роль класифікації страхування за історичною ознакою в розвитку теорії та практики страхової діяльності. 3. Міжнародні норми страхової класифікації при ліцензуванні видів страхування. 4. Необхідність та значення класифікації страхування за спеціалізацією страховика.
Тема 3. Сутність та оцінка страхових ризиків	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота	Підготувати доповіді на теми: 1. Страховий ризик як основа договору страхування. 2. Необхідність класифікації страхових ризиків та її значення для розвитку страхування. 3. Страхування катастрофічних ризиків в сучасних умовах розвитку людської цивілізації. 4. Методи оцінки страхових ризиків у міжнародній практиці страхування.
Тема 4. Поняття страхового ринку та особливості його функціонування	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; поточна модульна робота	Підготувати реферати на теми: 1. Роль страхових посередників у розвитку страхового бізнесу. 2. Генезис вітчизняного страхового ринку. 3. Закономірності формування сучасного страхового ринку України. 4. Страхові ринки країн ЄС. 5. Особливості розвитку страхових ринків США та Японії.
Модуль 2. Загальна характеристика галузей страхування та основні засади страхової діяльності		

Тема 5. Особисте страхування та основні його види	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи	Підготувати доповіді на теми: 1. Оцінка об'єктів особистого страхування: механізм та особливості. 2. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні. 3. Види та порядок проведення обов'язкового страхування від нещасних випадків в Україні. 4. Медичне страхування в країнах ЄС.
Тема 6. Зміст, структура та принципи майнового страхування	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	Підготувати доповіді на теми: 1. Місце майнового страхування в системі страхового захисту. 2. Суб'єкти та об'єкти страхування майна підприємств в Україні. 3. Особливості страхування домашнього майна громадян в країнах ЄС. 4. Умови та порядок страхування особливо цінного майна громадян. 5. Правила страхування автокаско провідними страховиками України.
Тема 7. Страхування відповідальності	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати реферати на теми: 1. Тенденції розвитку ринку страхування відповідальності в Україні. 2. Закордонний досвід страхування професійної відповідальності. 3. Страхування відповідальності за якість виробленої продукції: сутність та поширення в Україні. 4. Проблеми збереження довкілля та роль страхування відповідальності за екологічне забруднення у їх вирішенні. 5. Створення і функціонування міжнародної системи страхування «Зелена карта».
Тема 8. Фінансова діяльність страхових компаній	Відвідування занять; захист домашнього завдання; обговорення матеріалу занять; виконання навчальних завдань; завдання самостійної роботи; тестування; поточна модульна робота	Підготувати доповідь на тему: 1. Доходи від фінансової та інвестиційної діяльності страховика, джерела їх формування. 2. Собівартість страхових послуг та особливості її визначення. 3. Методичні підходи до визначення зароблених страхових премій в зарубіжних країнах. 4. Принципи формування та розподілу прибутку страхових компаній.

Інформаційні джерела

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV [Електронний ресурс]. Відомості Верховної ради України, Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення функцій із державного регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 17.09.2019р. №1069-2. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/79-20#Text>
3. Про страхування : Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 18, ст. 78. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/85/96-вр>.
4. Про страхування : Закон України № 1909-IX від 29.10.2022. Відомості Верховної Ради України. 2022. Введення в дію 01.01.2024 [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>
5. Базилевич В.Д. Страхування : підручник. Київ: Знання. 2018. 1019 с.
6. Внукова Н.М. Страхування: теорія та практика: навчально-методичний посібник рекомендовано Мін. освіти. Харків: Бурун Книга, 2018. – 376 с.
7. Вовчак О.Д. Страхування: навчальний посібник. Львів: Новий Світ. 2017. 480с.

8. Говорушко Т. А., Стецюк В. М. Страхування: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. напряму підгот. 6.030508 «Фінанси і кредит». Міністерство освіти і науки України, Національний університет харчових технологій. Львів: Магнолія. 2018. 323 с.
9. Журавка О. С., Бухтіарова А. Г., Пахненко О. М.. Страхування : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет. 2020. 350 с.
10. Луньова К. О., Соколова А. М. Роль страхування та обов'язки страховиків в умовах воєнного часу.. Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: збірник матеріалів XLV Міжнародної наукової студентської конференції (Полтава, 13-14 квіт. 2022 року): Полтава: ПУЕТ, 2022. С.106-108 .
11. Ляшкова Н. О., Соколова А. М. Тенденції та перспективи розвитку кібер-страхування в умовах цифровізації. Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: тези доповідей XLVI Міжнародної наукової студентської конференції за підсумками науково-дослідних робіт студентів за 2022 рік (м. Полтава, 25 квітня 2023 р.). Полтава : ПУЕТ, 2023. 736 с. С.124-127.
12. Макаренко В. І., Соколова А. М. Проблеми та перспективи розвитку ринку страхування життя в Україні в умовах цифрової економіки. Наука і молодь у XXI сторіччі : збірник тез доповідей Всеукраїнської молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 30 листопада 2022 року). Полтава : ПУЕТ, 2022. 167 с. С.125-128
13. Муренко К. С., Соколова А. М. Кіберстрахування: перспективна можливість розвитку страхового ринку України. Наука і молодь у XXI сторіччі : збірник тез доповідей Всеукраїнської молодіжної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 30 листопада 2022 року). Полтава : ПУЕТ, 2022. 167 с. С.128-131
14. Національний банк України. Офіційний інтернет-сайт. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://bank.gov.ua>
15. Плиса В.Й. Страхування : підручник, 2-ге вид, виправлене й доповнене. Київ : Каравела. 2019. 512 с.
16. Рейтинг страхових компаній/ FORINSURER [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife/22/12/1>
17. Сосновська О.О. Страхування: навчальний посібник. Київ : Київ. ун-т ім. Б.Грінченка. 2021. 328 с.
18. Соколова А.М. Перспективи розвитку ринку страхових послуг України. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах: збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (Полтава, 9-10 квітня 2020 р.) Полтава: ПУЕТ, 2020. С. 87-90.
19. Соколова А.М., Бойко Ю.В. Тенденції розвитку світового ринку страхових послуг. Трансформація національної моделі фінансово-кредитних відносин: виклики глобалізації та регіональні аспекти: збірник матеріалів V Всеукраїнської науково-практичної конференції (Ужгород, 18 листопада 2020 р.). Ужгород: УжНУ, 2020. С. 186-188.
20. Соколова А.М., Гапон Т.О. Перспективи розвитку ринку страхових послуг в умовах цифровізації. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 15–16 квітня 2021 року). Полтава : ПУЕТ. 2021. С. 209-212.
21. Соколова А.М., Кучменко М.О. Цифровізація страхового ринку: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. Проривні інновації на страховому ринку України: Збірник матеріалів V Міжн. науково-практичної інтернет-конференції (м. Київ, 27 жовтня 2021 року). Київ : КНЕУ. 2021. С. 81-86.
22. Соколова А. М. Страхова екосистема України як перспектива розвитку страхового ринку в умовах діджиталізації. Проблеми та перспективи розвитку фінансової системи в сучасних умовах: збірник матеріалів IV Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції (м. Полтава, 20-21 квітня 2023 р.). Полтава : ПУЕТ, 2023.
23. Sokolova A., Hasii O., Tymoshenko O., Pedchenko N. Current trends in the development of Ukraine's insurance market in digitadization conditions. Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки». 2022. № 1 (105). С. 47-60.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office.
2. Спеціалізоване програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни, яке включає перелік конкретних програмних продуктів: мультимедійні презентації, програмний засіб «OpenTest 2.0». Тестування проводиться під час проведення занять (поточний контроль) і під час підсумкового контролю знань, дистанційний курс у системі дистанційного навчання ПУЕТ.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика оцінювання здобувачів вищої освіти. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид

діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Положення про організацію освітнього процесу <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/polozhennya-pro-organizacziyu-osvitnogo-proczesu.pdf>

Положення про порядок та критерії оцінювання знань, вмінь та навичок здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_kryt_ocinyuvannya.pdf

Порядок ліквідації здобувачами вищої освіти академічної заборгованості <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/poryadok-likvidacziyi-zdobuvachamy-vyshhoji-osvity-akademichnoyi-zaborgovanosti.pdf>

Положення про повторне навчання https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-povt-navch.pdf

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в режимі он-лайн.

Політика щодо академічної доброчесності. Здобувач повинен дотримуватися принципів академічної доброчесності, зокрема недопущення академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації, списування під час поточного, рубіжного та підсумкового контролю. Списування під час контрольних робіт та поточних тестів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. В ПУЕТ діють:

Кодекс честі студента https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/kodeks_chesti_studenta.pdf.

Положення про академічну доброчесність https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_akadem_dobrochesnist.pdf

Положення про запобігання випадків академічного плагіату <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-zapobigannya-vypadkam-akademichnogo-plagiatu.pdf>.

Політика визнання результатів навчання визначена такими документами:

Положення про порядок перезарахування результатів навчання, здобутих в іноземних та вітчизняних закладах освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_por_perezarah_rez_zvo.pdf.

Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozha_pro_akademichnu_mobilnist.pdf

Положення про порядок визнання результатів навчання здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-poryadok-vyznannya-rezultativ-navchannya-zdobutyh-shlyahom-neformalnoyi-ta-abo-informalnoyi-osvity.pdf>;

інфографіка (розділ Освіта/Організація освітнього процесу/Неформальна освіта) <https://puet.edu.ua/neformalna-osvita/>.

Політика вирішення конфліктних ситуацій:

Положення про правила вирішення конфліктних ситуацій <https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozhennya-pro-pravyla-vyrishennya-konfliktnyh-sytuacij-u-puet.pdf>

Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю у формі екзамену https://puet.edu.ua/wp-content/uploads/2023/07/polozh_pro-apel_pidcontr.pdf

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

.Політика підтримки учасників освітнього процесу:

Психологічна служба: <http://puet.edu.ua/psychologichna-pidtrymka-v-puet/>.

Студентський омбудсмен (Уповноважений з прав студентів) ПУЕТ <http://puet.edu.ua/other-divisions/studentykyj-ombudsmen-upovnovazhenyj-z-prav-studentiv-puet/>

Уповноважений з прав корупції <https://puet.edu.ua/zapobigannya-ta-protidiya-korupcii/>

Безпека освітнього середовища: Інформація про безпечність освітнього середовища ПУЕТ наведена у вкладці «Безпека життєдіяльності» <http://puet.edu.ua/pro-puet/bezpeka-zhyttyedyialnosti/>

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4): відвідування занять (2 балів); захист домашнього завдання (4 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (4 балів); завдання самостійної роботи (4 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (8 балів)	30
Модуль 2 (теми 5-8): відвідування занять (2 балів); захист домашнього завдання (4 балів); обговорення матеріалу занять (4 бали); виконання навчальних завдань (4 балів); завдання самостійної роботи (4 балів); тестування (4 бали); поточна модульна робота (8 балів)	30
Екзамен	40
Разом	100

Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни

Форма роботи	Вид роботи	Бали
1. Навчальна	Проходження освітнього курсу «Кіберняні» на платформі Дія.Освіта	10
2. Науково-дослідна	1. Участь у наукових гуртках	10
	2. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних	20

За додаткові види навчальних робіт студент може отримати не більше 30 балів. Додаткові бали додаються до загальної підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, але загальна підсумкова оцінка не може перевищувати 100 балів.

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю